

● Konuşuran: Hüseyin Kaya

Kavurganın yanarı sıçrar, derler bizde. Uzasa da konuşalım dergi meselesini. Hece Taşları'nın yayın dünyasına girişi yukarıda saydığımız tüm rahatsızlıklara karşı bir tavır, duruş da içeriyor mu? Nasıl ortaya çıktı bu dijital yayıncılık işi? Senelerdir devam eden bir dergi Hece Taşları, zihninizde belirlediğiniz bir durak var mı?

Doğru dersin kavurganın yanarı sıçrar. Günümüz insanının önüne yulaf, çavdar, arpa, yulaf hangisini koysanız koyun, bunların bir tahıl türü mü olduğunu bile bilmezken sen kavurgadan söz açıyorsun aşk olsun.

Hece Taşları'nı çıkarmadan önce dört arkadaşımızla gelenekten geleceğe bir yolculuğa çıkmaz üzere kavilleşmiştik. "Sen yürü biz de ayakkabımızı giyiyoruz sana yetişiriz." diyen arkadaşlarımı yetişsinler diye sık sık mola vererek bekledim ama gelmediler. Yol yoldaşla yüründüğünde meşakkati azalar. Bu arkadaşlara kırgın mıyım? Hayır. Bana tek başıma yol yürümeyi öğrettiler. Bu da benim için ayrı bir kazanım oldu.

Günümüzde adına "modern" şiir denilen serbest şiir haricinde şiiri, şiir kabul etmeyenlerin yanı sıra hece şiirinin dışındaki şiirleri de şiir saymayan bir anlayış var. Hâlbuki şiir hece de olsa serbest de olsa şiirdir. *Külüngün Taşlara Çizdiği Nakış* ile başlatmış olduğum hece yolculuğunda hece şiirinin içinde kalarak yeni arayışlar içinde girdim. Gerek edebiyat dergileri gerek şair dostlar benim bu arayışımı görmezlikten gelerek neredeyse bana "halk şairi" yakıştırmaları yapacaklar ama işin garip tarafı, halk şairi kime denir onu da bilmiyorlar. Halk şiiri deyince sadece hece ile yazılan bir şiir türü olduğunu zannedenler; Necip Fazıl Kısakürek'e, Abdurrahim Karakoç'a, Niyazi Yıldırım Geçosmanoğlu, Dilaver Cebeci, Nurullah Genç vs. şairlere ne diyorlar orasını bilmiyorum. Hece şiirinin ölçülerinden tutun da türlerine kadar onlarca farklı örneği varken serbest şiirin kendi içinde kaç tane örneği var onu da maalesef bilmiyorum. Bütün dergilerin hece şiirini vebalı gördüğü bir dönemde Hece Taşları dergisinin çıkmasını, sadece hece ve aruz ölçüsüyle yazılan şiirlere yer veren bir dergi olarak çıkmasının ne kadar önemli olduğunu bizden sonraki nesiller daha iyi göreceklerdir.

Hece Taşları, her ay yaklaşık on bin okura ulaşan

bir e dergidir. Gönlümüz dergiye dokunmak istiyor ama günümüz şartlarında basılı dergiyi okura ulaştırmak ayrı bir kahramanlık istiyor. Artık kimse gazete bayilerine gidip gazete almıyor. Zaman içinde dergiler de böyle olacak. Abone olduğunuz dergiler bile zamanında elinize ulaşmıyor, postaya verdiğiniz ne varsa gönderdikten sonra bir de peşine siz düşünüyorsunuz acaba ulaştı mı diye. Hece Taşları dergisinin böyle bir derdi yok. İsterseniz e-posta adresinize ya da cep telefonunuza gelir. Buradan takip etmezseniz sosyal medya üzerinden linkine tıklayarak bilgisayarınıza, cep telefonsuza indirebilirsiniz. Olmadı bir fotokopinin yanından geçerken çıktısını alır öyle okursunuz. Muhafaza etmez isterseniz de bilgisayarınızda bir klasör açıp her sayıyı oraya kaydedebilirsiniz.

Hece Taşları, Eskişehir'de başladığı yolculuğuna Kahramanmaraş'ta devam ediyor. Yani ben neredeyim, dergi orada devam edecek inşallah. Yolda yeni yoldaşlarımız oldu. Mesela Kahramanmaraş'a geldiğimde daha önce word belgesi şeklinde hazırlanmış olduğum dergi Âdem Konan'ın tasarımı ve Yasin Mortaş'ın kapak fotoğrafları için katkı sunmasının yanında Metin Özarlan'ın da derginin son okumasını yaparak eksiklerimizi görmesi, yeni fikirler üretmesi neticesinde belli bir çizgiyi yakaladı çok şükür.

Her yıl sonuna doğru 'artık yeter' demek istedim ama dostlarım beni ikna ettiler. Hece Taşları çıktığı günden bugüne kadar bir gün olsa dahi gecikmeden okuruna ulaşan bir dergi oldu. Bu çizgisini de Allah ömür verdikçe sürdürecektir inşallah. Dergi artık benim dergim olmaktan çıktı, bizden sonraki nesillerin rahatlıkla ulaşabileceği bir dergi olacak, sağlığım yerinde olduğu müddetçe devam edecektir inşallah.

Allah size de dergiye de uzun ömürler versin. Dergilere, dergiciliğe belki yeniden döneriz, buradan sonra biraz sizden, sizin şiir yolculuğunuzdan bahsedelim istiyorum. Mesela Tayyib Atmaca yazdığı ilk şiiri hatırlar mı? Kaç yaşındaydı bu şiiri yazarken ve yayımlandı mı bir yerde ilk şiiriniz?

İlk şiirlerim 1976 yılında Osmaniyede *Hakikat* isimli bir gazetenin kültür sanat sayfasında yayımlanmaya başladı. O şiirleri hatırlamıyorum

ama 1979 yılında *Kelebek* gazetesinde “Ümit Yaşar Oğuzcan’ın Seçtiği Sizin Şiirler” köşesinde *Bir Söyleyebilsem* isimli şiirim yayımlanmıştı.

Şiir yolculuğum, biraz körün filii tarif ettiği gibi başladı. İlk şiirim yayımlandığında İmam Hatip Ortaokulu ikinci sınıftaydım. 76-79 yılları arasında bizim mahallede oturan şimdi hayatta olmayan Hamza Ekrem’e özenerek şiir yazmaya başladım. Biraz da o rahmetli beni yönlendirdi. O; daha sonra Almanya’ya gitti, şiiri bıraktı. Ondan sonra şiirde beni yönlendiren, kitap okumamı tavsiye eden kimse olmadı. Şiiri kafamı gözümü yarararak tanımaya çalıştım. Hâlâ kafamı yarmaya devam ediyorum. Keşke bir çıraklık dönemim olsaydı, şiirlerimin altını çizecek ya da mum tenekesine basacak bir ustam olsaydı diye hayıflandığım zamanlar oluyor ama keşkeden de keşkek yapılmıyor maalesef.

Seyranî Baba gibi diyorsunuz yani. “Bir üstada olsam çırak/Bir olurdu yakın irak.” Mesela kime çırak olmak isterdiniz? Kimin çizmesini isterdiniz mısralarınızın altını ya da üstünü?

Seyranî Baba’nın gönül gözü açık olmalı ki o günlerden bakınca bugünleri gördüğünden çırak olmak için ustanın yakında ya da uzakta olması fark etmiyor. Eskiden ustanın yanına yayan ya da vesaitlerle gidilirken günümüzde usta ile görüntülü konuşabiliyoruz.

Maalesef ben bu dönemde yaşamadığımdan ve dahi kulağıma bir ustaya çırak olmak fısıldanmadığından ne zorluklar çektiğimi yenilerde fark etmeye başladım. Kendi kendime usta olmaya çalıştım. *İşin püf noktasını* öğrenmeden de dükkân açtım. 60 yaşına girmeme rağmen hâlâ ürettiğim çömler bazen çatlaklıklar oluşuyor. Bunun nedeni de bir usta yanında yetişmememden kaynaklanıyor. Mesela Arif Nihat Asya, Yetik Ozan, Abdurrahim Karakoç, Dilaver Cebeci, Ali Akbaş’ın tedrisatından geçmek, onların bilgilerinden istifade etmek isterdim.

Mümkün mü sizce çatlamayan çömler imal etmek? Biraz da hep kendini aşma çabası değil mi şiiri sürekli kılan ki siz kopmadınız yıllar yılı. Ben oldum, demek üretkenliği bitirir diye düşünüyorum. Bu özeleştir mi biraz da sizi diri tutan ya da yazıdan koparmayan?

Kim kendiliğinden çatlamadan çömler imal ettiğini söylüyorsa yalan söylüyordur. Bir kere iyi toprak seçtiğiniz gibi çamuru da kıvamında yoğurmak gerekir. Yani önce toprağı tanımak sonra da ne kadar su döküleceğini ve ne kadar kıvama

geldikten sonra çömler yapmaya karar vermeniz gerekir, bunu bilmek zorundasınız. *İşin püf noktası* ise çömleri fırına vermeye gelince ne kadar fırında kalacağı ve çömleri fırından çıkardığınızda da besmele çekerek nefesinizi kıvamında çömler üflemeyle doğru orantılıdır. Çömler kelimesini şiir ile yer değiştirerek devam edelim. Sizin şiir oldu demenizle maalesef şiir olmuyor. Ancak bir yüreğe dokunduğunda, bir sızıyı dindirdiğinde, bir yaraya merhem olduğunda şiir, şiir olur. Koca Yunus: “*Cümle şairler dost bahçesi bülbülü/ Yunus Emre arada duraçlana*” derken, sözünü; varsın cümle şairler dost bahçesinde bülbül gibi ötsünler, Yunus Emre bu bülbüllerin arasında turaç gibi gelip geçsin demeye getirirken, ben kim oluyorum da bülbül olmaya talip oluyorum? Benim bülbül olup olmadığımı gelecekteki okuyucular karar verecektir. Hamlıktan yeni yeni kurtulduğumu söyleyebilirim. Pişmeye çalışıyorum. Nasibimizde yanmak varsa onu da bizden sonraki nesiller görecektir.

Oldum, kelimesi biraz da sefer-zafer arasındaki ince çizgide yürümek demektir. Ben seferdeyken kim bana kahraman muamelesi yaparsa bunun altında bir hinlik olduğu düşüncesine kapılırım. Övgü ile yergi arasında ince bir çizgi var. Bu çizgiyi aşacak derecede övülmeye karşı dururum. Yerildiğim de kendimi ve yazdıklarımı tekrar gözden geçirmeye gayret ederim. Geçmiş zamanlarda yazmış olduğum bir şiirden aklıma şu dizeler geldi:

Nefsini önüne katarsan hayvan

Arkana katarsan insan olursun

O zaman biraz da yüreğin olur... demiştim. Sanırım bu üç dize hâli pürmelâlimizi anlatmaya yeter.

Övgü, yergi arasında ince bir çizgi var, dediniz. Aklıma özel sayılar geldi. İsimlere dair hazırlanan özel sayılar... Neredeyse her ay bazı dergiler özel sayı hazırlıyor. Hatta özel sayı hazırlanan isimlerin bir kısmından ancak “özel sayı” ile haberdar oluyorum ben. Ne düşünüyorsunuz bilhassa muhafazakâr camianın yayın organlarındaki özel sayı telaşı hakkında?

Atalarımız bu ve buna benzer konular, durumlar için “azı karar, çoğu zarar” demişler. Edebiyat dergilerinin maalesef bu konuyu gereğinden fazla abarttıkları doğrudur. Bir kere özel sayı çok, özel bir şair/yazar için onu derli toplu anlatan sayılardır. Hece Taşları’nın çıktığı ilk yıllarda dosya konusu yaparak bizden önce yaşamış şairleri ve âşıkları hayırla yâd etmek adına anmaya çalıştık. Daha sonraki yıllarda Abdurrahim Karakoç, Bahaettin Karakoç ve Ali Akbaş, Cumali Ünal’dı Hasanbe-

oğlu, Metin Önal Mengüşoğlu özel sayıları yaptık. Bu sayılarda, bu şairlerin şiirleri ve şairler hakkında yazılan yazılar dışında bir başka şiir ya da yazıya sayıya yer vermedik. Gönümüzdeki özel sayıların çoğu -bazı istisnalar hariç- özel sayıdan ziyade dosya konusu olarak işleniyor. Sizin yıllar önce çıkarmış olduğunuz *Sühan* da yapmış olduğunuz, *Dede Özel Sayısı*, *Tren Özel Sayısı*... Geriye dönüp bakığımızda önemli özel sayılar arasında yerini aldı.

Günümüzde özel sayılar artık ya derli toplu yazılar bütünü olsun düşüncesiyle ya da neredeyse “Kişiye Özel” sayıya dönüştürülmek üzere. Bir insan, bir konu Türk edebiyatında önemli bir yer tutmaya başlamışsa gelecek nesillere armağan olabilecek özel sayılar gereklidir.

Muhafazakâr diye tabir ettiğiniz kesim bir kere kendini muhafaza edemedi. Bu muhafazakâr kesim “İslami kesim” ile sentezlenerek ortaya yeni bir kesim çıktı. Bu kesim dinî değerleri kültürel bir argüman olarak kullanır ama dinin gerektirdiği eylemleri de yerine getirmeyerek protest bir hayatı yaşamakta.

Günümüz edebiyat dergileri biraz da *Lale Devri* edebiyatı yapıyorlar. Kime rahmet okunacak, kimin kemiklerine sövülecek buna bizden sonraki nesiller karar verecek.

Sizin bu tarz bir kaygınızın olmayacağını düşünüyorum ama yine de şunu sormak istiyorum: Tayyib Atmaca, adının muhafazakâr şairler yahut İslamcı şairler arasında zikredilmesine neder?

Zaman zaman birileri çıkıp İslamcı, solcu, devrimci, modern, ya da adına ne dersiniz deyin yakıştırmalarda bulundular maalesef. Eğer bu böyle devam edecekse -ki edeceğine inanmıyorum- Nazım Hikmet, Sebahattin Ali, komünist; Necip Fazıl, Abdurrahim Karakoç, milliyetçi; Sezai Karakoç ve Nuri Pakdil de İslamcı dememiz gerekir.

Şairin, yazarın bir düşünce dünyası elbette olacaktır. Şair bu düşünce dünyasında evrensel değerlerimize dokunduğu yerde kaybetmiş, bu değerlerin içini doldurarak yazmış ve yaşamışsa da ona göre okurunun yüreğinde yer bulmuştur.

Zaman öyle bir kalburdur ki yüzyıllardır elemeye devam ediyor. Elerken kimileri kalbura düşer düşmez yere dökülüyor, kimileri birbirine sürünerek ufanır, kimileri de birbirlerine sürünerek hem de zamana direnmeye devam diyor.

Tayyib Atmaca olarak nerede yer almak istediğime gelince “insan” olmanın içini doldurabilirsem

orada kalmayı isterim. Şair olarak kalır mıyım kaymaz mıyım orasını da elbette bilemem. Bunu zamanın kalburu belirleyecektir.

İyi şiir kötü şiir ayrımında ya da geleceğe kalacak şairlere dair düşüncelerinizde şiir okuruna bu kadar güvenmek riskli değil mi sizce? Yani mesela şiirin tanımı gibi şiir algısı, şiirden beklenti de değişmez mi zamanla? Yoksa hakiki şiirin mutlaka ilerde fark edileceğine inanlardan mısınız?

Bir şair, okurunu düşünerek şiir yazıyorsa o zaman ısmarlama şiir yazıyordur demektir. *Aprin Çor Tigin*'den bugüne şiir; darası alınmış sözlerin özeti olarak sunulmaya çalışılmıştır. Kâinattaki her şey uyum içinde yaratılmıştır. Bunun adına denge de diyebiliriz. Yapılan yanlış işlere ya da ne konuştuğunu bilmeyen insana da dengesiz deriz. Konuyu biraz daha açalım; kullandığımız bir araçta arıza lambası yanmadan bir dengesizlik olup olmadığını biliyorsak iyi şair de bir dergide bir kitapta okuduğu şiirlerde bir dengesizlik hissettiğinde elinin tersiyle iter. Şairin ya da iyi bir şiir okurunun gönül zevkiyle uymayan şiirde elbette bir dengesizlik vardır. Eğer okur bu dengeyi gözetmiyor, okurken seçici davranmıyorsa bu iyi şairin yazarın meselesi değildir. Bu mesele tamamen okurun meselesidir. Nasıl ki bir hayvanı yayılması için otlağa götürdüğünüzde içgüdülerinden hareketle her önüne gelen otu yemiyorsa insan da aklını kullanarak her kitabı okumamalı.

Güzel ve mikrofonik bir ses ve müzik eşliğinde okunduğunda her metnin şiir olmadığı gibi her şiiri de şiir gibi okunmayınca şiir olmuyor. Okuma meselesinin en geç lise bitimine kadar çözülmesi gerekir. Şiiri şiir, hikâyeyi hikâye, romanı roman, masalı masal gibi okumamız gerekiyor. Gönümüz insanının çoğu bunu bilmediği gibi şiir yazarların kahir ekseriyeti de kendi şiirini şiir gibi okuyamıyor ya da yazdığı şiir okuyamıyor.

Günümüzde çok satan kitaplara aldanmamak gerekir. Bazı istisnalar hariç çok satan kitaplar iyi kitaplar değildir. Okuduğunuz kitaplar biraz da sizin duygu dünyanıza hitap ettiği kadardır.

Her şair, her okur; kendine göre bir şiir tanımlaması yapar. Bu tanımın içinde şiir, insana dokunabildiği kadarıyla şiir olarak kabul edilir. Şiirin konusu eşya değil insandır. İnsanı, bir bütün olarak ele aldığımızda da düşünen, akleden, hem kendine hem de başkalarına yararlı bir birey olarak tanımlamamız gerekir. Giydiğimiz elbiseden, barındığımız evlerden tutun da yiyeceklerimize kadar nasıl

itina gösteriyorsak okuduğumuz kitaba da o kadar itina göstermemiz gerekir.

Gelelim iyi, kötü şiire. Günümüzde bazı şairler kendilerini *bulunmaz Hint kumaşı* zannediyor. Her şairin yazdığı şiir, edebiyat tarlasına saçılan tohumlar gibidir. Kimisi tarlaya düşer düşmez çürür, kimisini kuşlar, kurtlar yer. Toprağa tutunup filizlenen daha sonra da üzerinden mevsimler geçtiğinde kaza/kırımı uğramayanlar şair aday olurlar. Ne zaman gölgelerinde dinlenilmeye başlanırsa da o zaman şair olurlar.

Biz şimdi gölgelerinde dinlendiğimiz şairleri okuyoruz. Biz de gölgemiz olması için gönlümüze ve aklımıza mukayyet olmaya çalışıyoruz.

Otuz yıl önce çok yakından tanıdığım, iyi şiir yazdığına inandığım birçok arkadaşım bugün havlu attılar ya da nefesleri buraya kadardı.

Şiir yolculuğu uzun bir koşudur. Tabiri caizse Sezai ağabeyin sözünü açarak söyle diyebiliriz: Şiir koşudan sonra da koşan attır.

Ama ömür boyu şair kalmak da risk değil mi biraz? Mutlaka ömrünün son günlerinde dahi şiire devam eden şairlerimiz vardı geride ama bu ısrar gerekli mi söz bitti ise, elek asıldıysa duvara? Bu uzun koşuda sizin ifadenizle havlu atmamak için neye tutunsun nasıl tutunsun geriden gelenler.

Şiir yolculuğu uzun bir koşudur derken kastım bir şairin ömrünün sonuna kadar mutlaka şiir yazması gerekir şeklinde değildi elbette. Bir yerde mi okudum birisi mi söylemişti pek aklımda kalmadı ama kaldığı kadarıyla şöyle bir şey duymuştum: “Şair söyleyeceğini söylemeden ölür, söyleyeceğini bir başkası söylerse de susar” Ben biraz da buradayım herhalde.

Aslında her şair birkaç şiir ya da birkaç dize yazmaya çalışıyor. Arada yazmış olduklarını da bu şiirlerin bir provası şeklinde kabul edebiliriz. Şiir yazmak biraz da dolmakla ya da kara bulutlarla gezmekle alakalı diye düşünüyorum. Bir şairin yazacakları bitmediyse ömrünün sonuna kadar elbette şiir yazabilir. Mesela aynı çağda yaşadığım rahmetli Bahaettin Karakoç ölmeden birkaç gün öncesine kadar yazmış olduğu yeni şiirlerine şahit oldum.

Eğer bir şair yazdıklarıyla tekrara düşmeye başlamişsa şiiri sürdürmemesi gerekir. Geriden gelenlere gelince onların işlerinin daha zor olacağını düşünüyorum. Çünkü onlar yazmaya başlarken maalesef yaşadığı çağda yaşamış şairleri, yazarları ya okuyorlar ya da kendilerinin şair/yazar olmalara

rı için ha bre yazıyorlar. Böyle olunca da arada bir sürü zamanı boşa harcanmış oluyorlar. Sorunuzda biraz da gençleri kastettiğinizi düşünerek şöyle demek istiyorum: Şair ya da yazar olmaya karar veren bir delikanlı en az kesintisiz beş yıl boyunca her hafta ortalama üç kitap okuyarak okuma evresini tamamlamalı ondan sonra da yazmaya başlamalı. Beş yıl, insan ömründe uzun bir süre sayılmaz. Geriden gelenlerin bizleri geçmesi için böyle bir sorumluluk yüklenmeye hazır olduklarında edebiyat sancağı yere düşmeyecektir.

Peki, Maraşlı olmanızın bir etkisi yok mu şiire başlamanızda? Bir de ortaokul yılları, dediniz. Mesela öğretmenlerinizin, Türkçe öğretmeninizin şiir yazdığınızdan haberi olmadı mı hiç? Sınıfınızda var mıydı edebiyata, şiire yetenekli arkadaşlarınız?

Göbeğim Kahramanmaraş topraklarına düşmüş ama yaklaşık otuz yılım Osmaniye’de geçti. İstanbul ve Eskişehir sürgünlüğünü tamamladıktan sonra Kahramanmaraş’a tekrar döndüm. Osmaniye İmam Hatip Ortaokulunda okurken Yetik Ozan’ın *Atmaca Uçurumu* kitabını almıştım. Bu arada haftalık yayınlanan *Bozkurt* dergisinde Dilaver Cebeci’nin mensurelerini, Abdurrahim Karakoç’un şiirlerini bu dergide tanıdım. Lise yıllarımda ise sadece bir dönem edebiyat dersimize giren edebiyat öğretmenim Selami Kaytancı; “insan nasıl rahatlar?” diye bir soru sormuş herkesin cevabını aldıktan sonra sıra bana gelmişti. Ben de insan ağlayınca rahatlar hocam demiştim. Soruyu tekrar sorup cevabımı açmak istedi. Ben de insan ağladığında içindeki bütün kötü duygular gözyaşlarıyla birlikte içinden dışına akar, demiştim. O da bana “İşte geleceğin şairi bu arkadaşınız.” demiş ve notumu sorduğumda “Benim yanımda notun her zaman 10.” demişti. O zamanlar siyasi olaylar derslerimizin bile önüne geçtiğinden maalesef bir şair ya da edebiyat öğretmeninden tavsiyeler dinleyecek durumda değildim.

Osmaniye Ticaret Lisesi’nde başka şiir yazar arkadaşlar var mıydı bilmiyorum ama beni şiire yönlendiren ya da yol gösteren başka bir edebiyat öğretmenim olmadı. Bunun sebebi de okulu bitirmekten ziyade siyasi olaylarda ön saflarda olmayı öncelediğimizden ya da şartlar bizi ona mecbur eylediğinden lise dönemimde iyi bir edebiyat eğitimi almadığımı düşünüyorum.